

นายพจน์ กมนอนันต์: เหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย (OTHER GROUNDS NOT JUSTIFYING THE ADJUDICATION OF THE DEBTOR AS A BANKRUPT)

อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ สุธีร์ ศุภนิธย์ 132 หน้า. ISBN 974-17-0380-5.

เหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย บัญญัติไว้ในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 เป็นเหตุผลประการหนึ่งซึ่งศาลใช้พิจารณาพิพากษาฟ้องในคดีล้มละลาย แม้ในบางคดีเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะนำสืบเข้าข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 และพยานหลักฐานของเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ฟังได้ความว่า ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว แล้วก็ตาม แต่ถ้าศาลเห็นว่า มีเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลก็จะพิพากษายกฟ้อง เหตุดังกล่าวจะเป็นเหตุอะไรก็ได้ที่ปรากฏแก่ศาลในการพิจารณา ซึ่งศาลอาจจะหยิบยกเหตุหรือพฤติการณ์ตอนใดในท้องสำนวนขึ้นเป็นข้ออ้างได้ ถ้าศาลเห็นสมควรก็สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางว่า ลูกหนี้ที่ถูกต้องล้มละลายนั้นควรล้มละลายหรือไม่

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ แนวคิด วัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย ตลอดจนหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย โดยการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ดุลพินิจในเรื่องดังกล่าวระหว่างศาลไทยกับศาลอังกฤษว่ามีแนวบรรทัดฐานอย่างไร ทั้งนี้ ก็เพื่อค้นหาแนวทางในการที่จะทำให้การใช้ดุลพินิจของศาลมีกฎเกณฑ์แน่นอนและอยู่ภายใต้ขอบเขตความชอบด้วยกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายเป็นเครื่องมือเพื่อป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจ และการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเรื่องนี้ให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการศึกษาจึงพบว่า ในปัจจุบันศาลไทยไม่มีหลักเกณฑ์แน่ชัดเกี่ยวกับเรื่องเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทำให้การใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาความลักลั่นและการเลือกปฏิบัติต่อลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ทำให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์เกิดความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมและสาธารณชน อาจได้รับความเดือดร้อน จากการที่ลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวที่ถูกเจ้าหนี้ฟ้องแค่ศาลพิพากษายกฟ้อง โดยยกเหตุผลว่า มีเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทำให้ลูกหนี้ประเภทนี้มีโอกาสไปก่อหนี้สินเพิ่มขึ้นและไม่สามารถชำระหนี้ได้อีก ทำให้มีการฟ้องร้องกันโดยไม่สิ้นสุด ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1. เห็นควรรวบรวมคำพิพากษาของศาลอังกฤษและศาลไทย กฎเกณฑ์ และหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และขอบเขตในเรื่องนี้

2. เห็นควรมีมาตรการ โฆษณาคำพิพากษาคดีล้มละลายที่ศาลยกฟ้องโดยอาศัยเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย

3. เห็นควรเสนอแก้ไขและปรับปรุงพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 14 ให้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้ชัดเจนแน่นอน และมาตรา 6 ให้เพิ่มเติมบทนิยามเกี่ยวกับคำว่า “ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว” และ คำว่า “เหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย”